

[Lütken.]

tik, som f. eks. at der regnes med et kasseoverskud af en vis størrelse, det budget holder ikke, udgifterne bliver større end forventet, og finanspolitikken, der har bygget på forudsætninger, der er bristet, bliver derfor tilfældig og ikke i overensstemmelse med de hensigter, regering og folketing havde, da budgettet blev vedtaget.

Refusionsordninger, hvorefter kommuner og selvejende institutioner får deres udgifter til offentlige serviceydelser dækket helt eller delvis, vanskeliggør også budgetlægningen, og hvad der næsten er værre, disse ordninger indebærer en fare for, at lokale afgørelser i alt for høj grad påvirkes af refusionsmulighederne i stedet for af rent saglige hensyn. Dette er set fra både borgerens og statens synspunkt uheldigt og samtidig dyrt.

Mange af disse forhold omtales i budgetredegørelsen, bl. a. i forbindelse med det forsvundne kasseoverskud for finansåret 1971-72. Budgetministeriet har i et forsøg på at undgå lignende ubehagelige overraskelser i fremtiden gennemført kvartalsvise kontrolforanstaltninger over for fagministerierne. Vi kan jo håbe, at dette vil have en gunstig virkning, ligesom vi kan håbe, at det lykkes for budgetministeren at gøre kommunerne mere omkostningsbevidste. Håbet beskæmmer jo ingen, men skal problemerne løses på længere sigt, kræves der langt mere dybtgående ændringer i hele forvaltningens opbygning.

Vi har her i landet med vore ca. 5 mill. indbyggere og et beskedent landareal opbygget tre forskellige offentlige led, der hver for sig er selvstændige i den forstand, at de er valgt særskilt, og at de er udstyret med betydelig selvstændig magt, bl. a. med skatteudskrivningsret. Det er, som man vil forstå, staten, amterne og kommunerne. Staten, dvs. regering og folketing i [denne forbindelse, har alene ansvaret for landets økonomiske stilling, men som det klart fremgår også af budgetredegørelsen, har staten en stærkt begrænset magt over for de selvstændige amter og kommunerne, og det uagtet at formentlig mere end 50 pct. af de udgifter, amter og kommuner afholder, refunderes af staten. Dette medfører, at budgetministeriet, der har det direkte ansvar for finansloven, i alt for høj grad må gætte

sig frem. Budgetministeren er opmærksom på denne problematik, idet han i sin fremsættelsestale vedrørende finanslovsforslaget omtaler, at usikkerheden i budgetteringen er størst her, hvor selve udnyttelsen af lovene i hovedsagen beror på kommunerne og selvejende institutioner samt borgernes behov og interesse i at udnytte de pågældende ydelser. Statens rolle består i virkeligheden blot i at betale de anmeldte regninger.

Ministeren fremhæver derpå, at dette område nødvendiggør en anden form for budgettering og andre styringsinstrumenter. Budgetteringen må omfatte hele den offentlige sektor, altså både stat og kommune. Ministeren ender dette afsnit af sin tale med at bebude initiativer for at nå frem til en sikrere og mere holdbar budgettering også på det lovbundne område. Ministerens slutbemærkning herom er, at han vil vende tilbage til dette senere.

Nu kan jeg jo ikke vide noget nærmere om, hvilke tanker budgetministeren og regeringen gør sig vedrørende disse problemer, for det afsløres ikke i budgetredegørelsen, men jeg håber, at disse tanker også omfatter de mere langsigtede løsninger, og at det indgår i overvejelserne, at det måske ville være hensigtsmæssigt at indføre én skat for alle 5 millioner danskere og så ikke flere skatter. En statslig enhedsskat ville betyde, at staten fik det middel til rådighed, der svarer til statens ansvar for landets økonomi. Staten skulle på grundlag af objektive kriterier tildele kommunerne bloktilskud, derved ville man ved budgetteringen have udryddet en af de største usikkerhedsfaktorer. Kommunerne ville få et væsentligt mere politisk indhold i deres selvstyre, fordi de nu skulle tage stilling til prioritering i stedet for at kunne sende regningerne videre til staten. Enhedsskatten ville have adskillige andre gunstige virkninger, som jeg ikke her skal gå nærmere ind på; jeg skal blot nævne sådan noget som øgnsudvikling og forenkling af skattesystemet.

Tanken om enhedsskatten er måske endnu uvant for mange, især formentlig i den kommunale sektor, men jeg er overbevist om, at adskillige kommunalpolitikere er ved at indse, at den også for det kommunale selvstyre er vejen frem. Kommunerne vander sig jo allerede nu over alle de pludselige